

Centrālā statistikas pārvalde

MEŽSAIMNIECĪBA 2017. GADĀ

Informatīvais apskats

2014. gada 1. janvārī pēc Meža resursu monitoringa datiem Latvijā meža platība bija 3 260 tūkst. ha, no kuriem valstij piederēja 1 510 tūkst. ha (46,3 % no visu mežu platības), savukārt pārējo īpašnieku meža platība bija 1 750 tūkst. ha (53,7 % no visu mežu platības). Visvairāk mežu (50–60 %) ir Vidzemes un Kurzemes reģionā, bet salīdzinoši mazāk mežu ir Zemgalē un Latgalē. Meža resursu monitoringa darbs organizēts piecu gadu ciklos, katru gadu uzmērot vienu piekto daļu no kopējā valstī izvietoto parauglaukumu skaita. Monitoringa cikla beigās tiek iegūta statistiski precīza informācija par meža resursiem visā Latvijas teritorijā, un tiek uzsākts nākamais meža resursu monitoringa piecu gadu cikls, secīgi veicot pārmērījumus ierīkotajos parauglaukumos un iegūstot informāciju par meža resursu izmaiņu dinamiku.

Saturs

Latvijas meža zemju platība.....	1
Mežaudžu platību struktūra pēc koku sugas Latvijas mežā.....	1
Mežaudžu platību struktūra pēc koku veida	2
Mežainums Latvijā un statistiskajos reģionos.....	2
Kopējā mežaudžu krāja	2
Mežaudžu vecuma struktūra 2014. gada 1. janvārī	3
Vidējā koksnes krāja un meža platība sadalījumā pa meža augšanas apstākļu tiem 2014. gadā	3
Meža sadalījums pēc īpašuma formas	3
Meža ugunsgrēku cēloņi	4
Ugunsgrēku skaits un uguns skartā platība meža zemēs	4
Bojātās un augtspēju zaudējušās mežaudzes 2017. gadā	4
Ieaudzētās meža platības (ieskaitot plantāciju mežu) statistiskajos reģionos.....	5
Dabas aizsardzības mežu platības 2017. gada 31. decembrī	5
Medijamo dzīvnieku skaits un ieguve (uz 1. aprīli)	5
Izcirstās krājas sadalījumā pa ciršu veidiem.....	6
Izcirstās platības un krājas pa ciršu veidiem 2017. gadā	6
Likumpārkāpumi meža izmantošanas un apsaimniekošanas, medību un meža ugunsapsardzības jomā 2017. gadā.....	7
Mežizstrādes vidējās izmaksas	7
Meža atjaunošana	7
Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas 2017. gadā	8
Skuju koku zāģbaļķu vidējā iepirkuma cena	8
Lapu koku zāģbaļķu, finierkluču un taras kluču vidējās iepirkuma cenas....	8

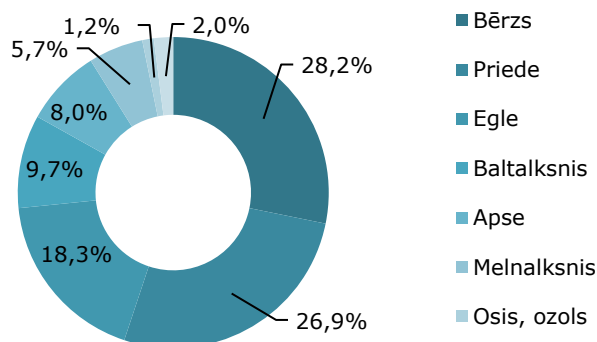
LATVIJAS MEŽA ZEMJU PLATĪBA

(tūkst. ha)

	2000 ¹	2008 ¹	2009 ²	2014 ³
Meža zeme	3 209	3 238	3 558	3 575
Mežs	2 888	2 956	3 241	3 260
mežaudze	2 804	2 820	3 191	3 198
meža zemēs	3 046	3 045
lauksaimniecības zemēs	145	153
iznīkusi audze, degums, vējgāzes, izcirtums	84	136	51	62
Purvi (mežā)	218	181	137	137
Lauces (mežā)	28	34	37	33
Pārplūstoši klajumi	10	13	45	43
Zeme zem infrastruktūras objektiem u.c.	64	54	87	90
Pārējā meža zeme	12	12

Latvijas mežos aug gan skuju, gan lapu koki. Bērzu, priežu un egļu audzes kopā aizņem 73,4 % no visas meža platības. Pārējās meža platības aizņem baltalkšņu, apšu, melnalkšņu, ošu un ozolu audzes. Latvijā pieaug bērzu un citu lapu koku sugu mežaudžu īpatsvars, jo lauksaimniecības zemes turpina aizņemt ar lapu kokiem.

MEŽAUDŽU PLATĪBU STRUKTŪRA PĒC KOKU SUGAS LATVIJAS MEŽĀ³

2018

18-019-000

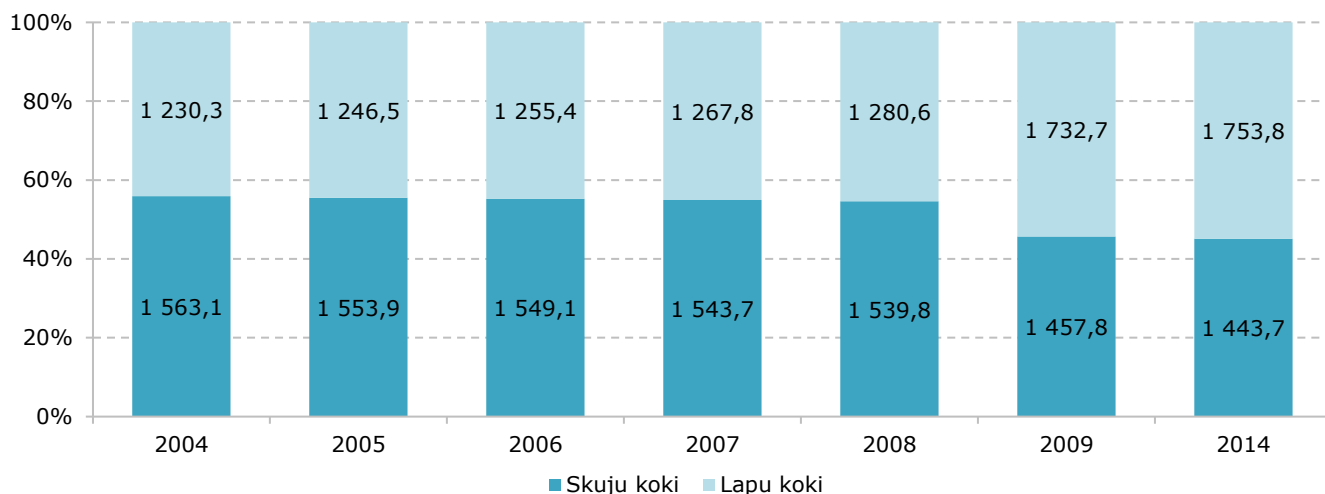
¹ Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

² Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

³ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

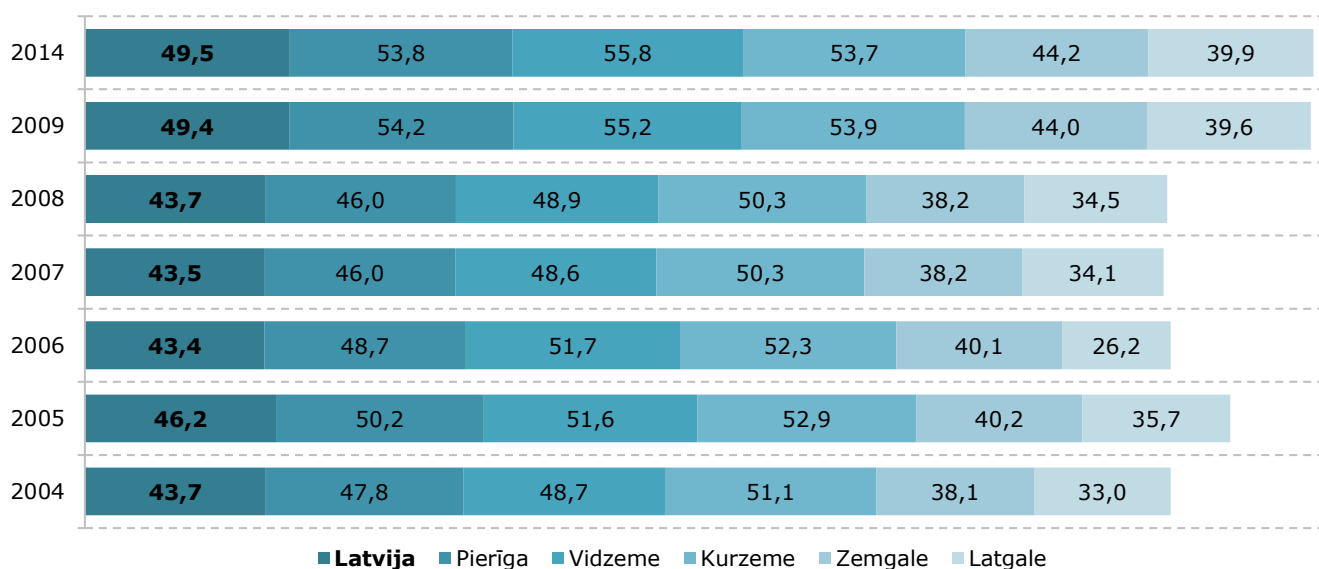
MEŽAUDŽU PLATĪBU STRUKTŪRA PĒC KOKU VEIDA^{1,2,3}

(tūkst. ha)

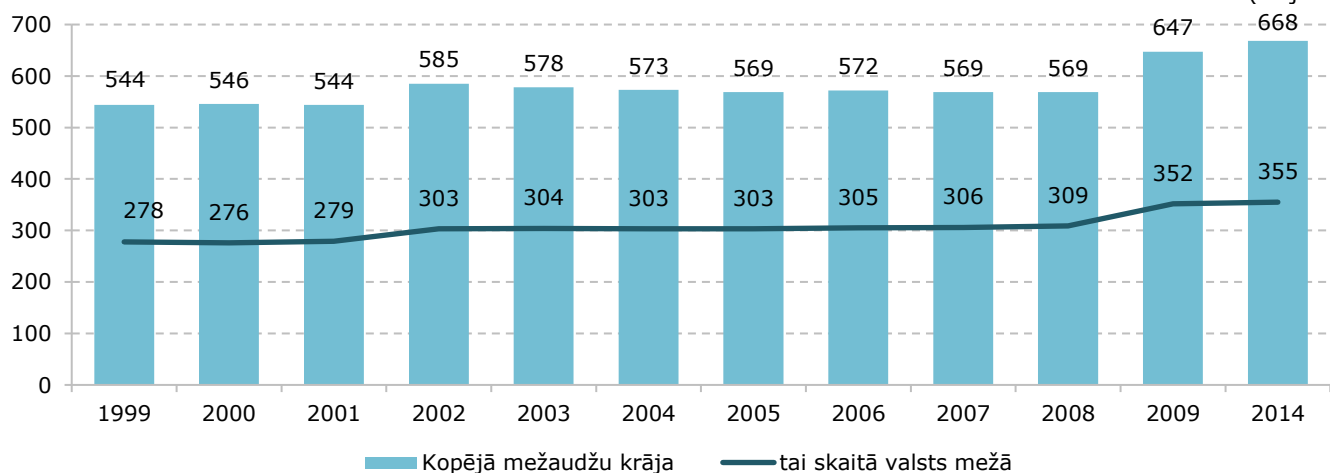
MEŽAINUMS LATVIJĀ UN STATISTISKAJOS REĢIONOS^{1,2,3}

(% no kopējās platības)

KOPĒJĀ MEŽAUDŽU KRĀJA^{1,2,3}

(milj. m³)

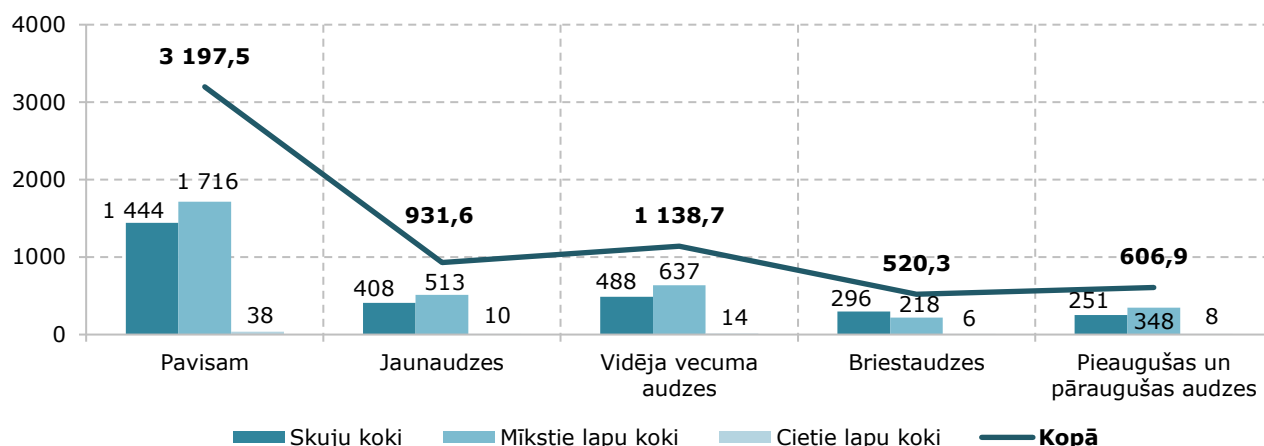
¹ Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

² Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

³ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

MEŽAUDŽU VECUMA STRUKTŪRA 2014. GADA 1. JANVĀRĪ¹

(tūkst. ha)

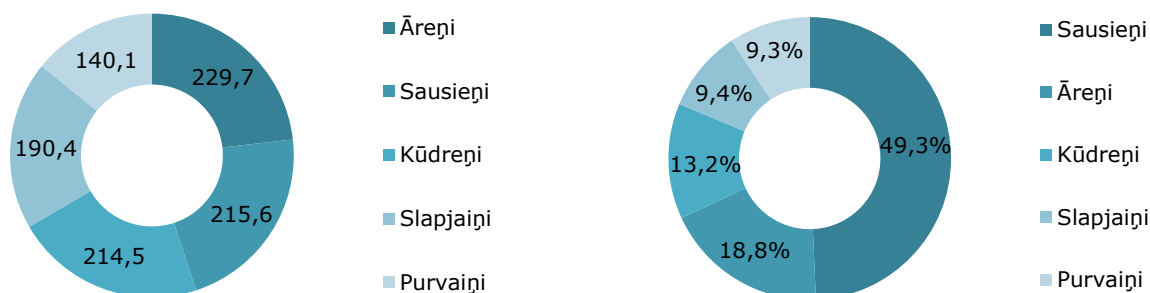

Meža augšanas apstākļu tipi raksturo meža augšanas potenciālu un apsaimniekošanas iespējas. Visvairāk meža aug uz normāla mitruma minerālaugsnēm – sausieņu meža augšanas apstākļu tipos.

VIDĒJĀ KOKSNES KRĀJA UN MEŽA PLATĪBA SADALĪJUMĀ PA MEŽA AUGŠANAS APSTĀKĻU TIPIEM 2014. GADĀ¹

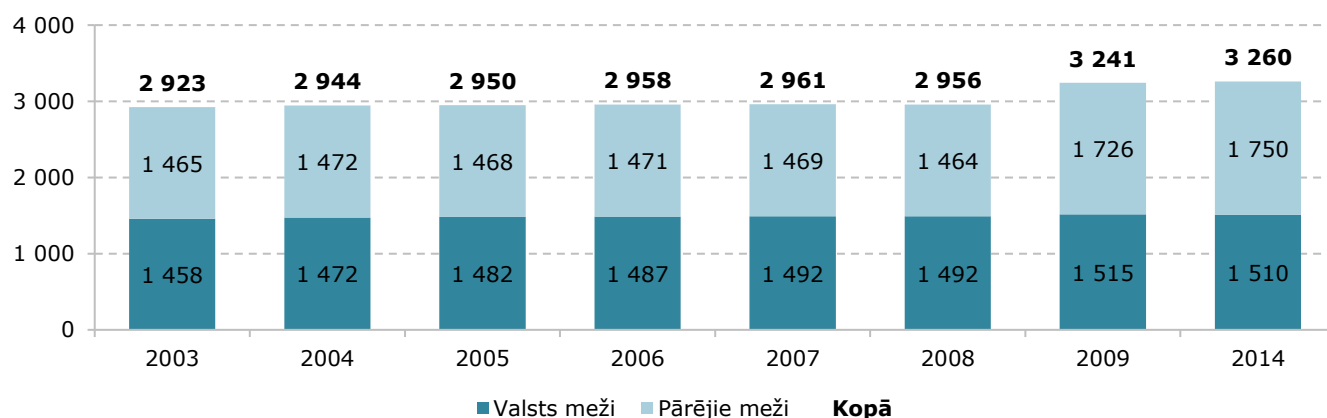
(vidējā koksnes krāja, m³/ha)

(% no kopējās meža platības)

MEŽA SADALĪJUMS PĒC ĪPAŠUMA FORMAS^{1,2,3}

(tūkst. ha)

Lielu postu Latvijas mežam nodara meža ugunsgrēki. Lielākoties meža ugunsgrēku izcelšanās iemesls ir cilvēku neuzmanīga rīcība ar uguni, kas sausā laikā izraisa meža ugunsgrēkus. 2017. gadā meža apmeklētāju neuzmanīga rīcība ar uguni izraisīja 272 meža ugunsgrēkus jeb 74 % no kopējā ugunsgrēku skaita mežā. Meža ugunsgrēki kļūst sevišķi bīstami un strauji izplatās, ja sausumu pavada spēcīgs vējš. Pēc Valsts meža dienesta informācijas visvairāk meža ugunsgrēki bija izcēlušies 2006. gadā, kad to skaits sasniedza 1 929, bet mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa bija 2 785 tūkst. eiro. Mežsaimniecībai nodarīto zaudējumu summa 2017. gadā bija 332 tūkst. eiro.

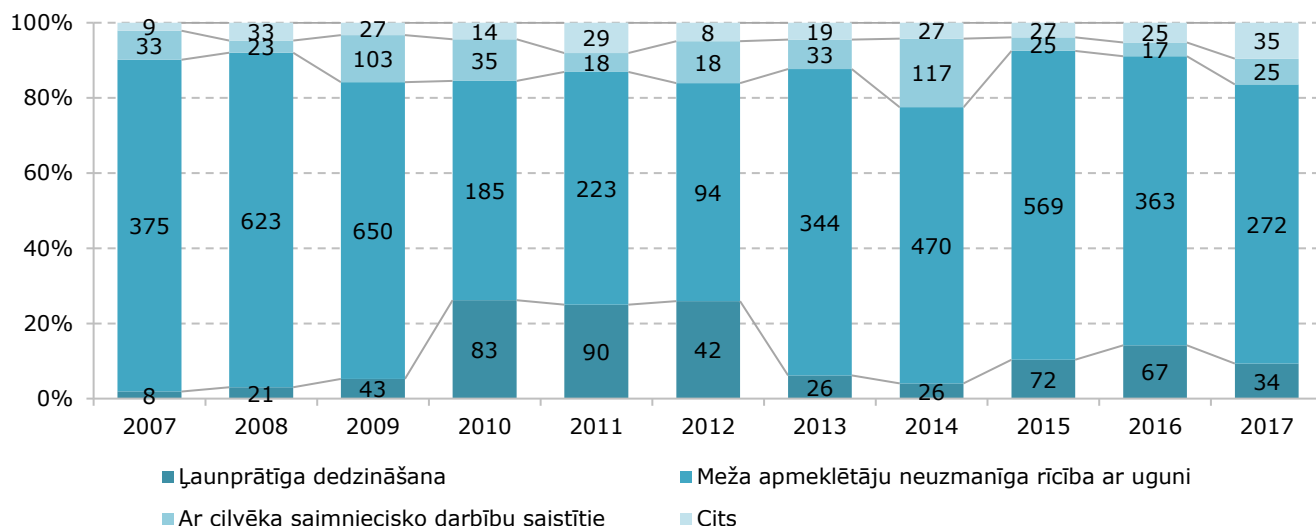
¹ Meža resursu monitoringa 2. cikla dati (2009. gada 1. janvāris–2013. gada 31. decembris).

² Meža resursu monitoringa 1. cikla dati (2004. gada 1. janvāris–2008. gada 31. decembris).

³ Līdz 2008. gadam (ieskaitot) Valsts meža dienesta dati.

MEŽA UGUNSGRĒKU CĒLOŅI^{1,2}

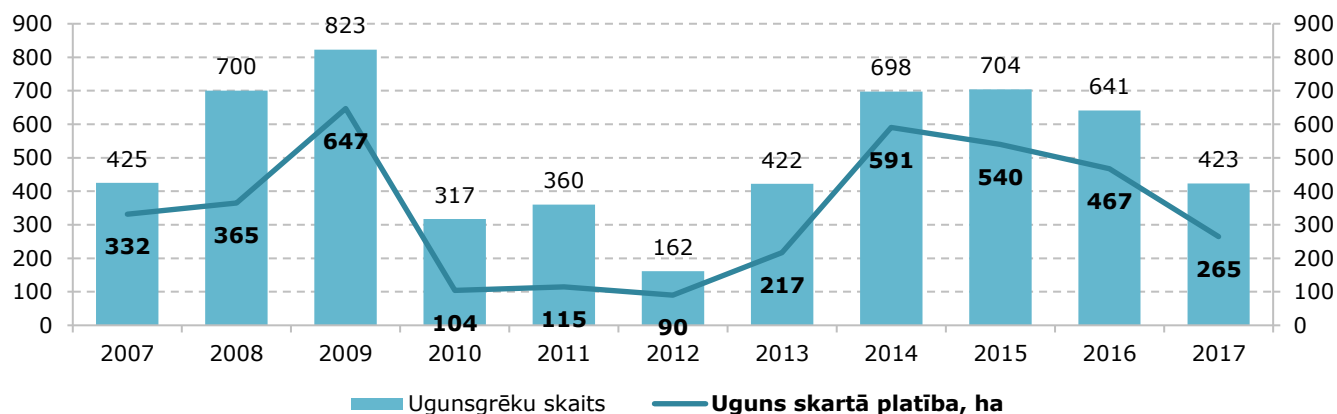
(ugunsgrēku skaits)

UGUNSGRĒKU SKAITS UN UGUNSKARTĀ PLATĪBA MEŽA ZEMĒS²

(ugunsgrēku skaits)

(ha)

Dzīvnieku, kaitēkļu, slimību, vējgāžu un snieglaužu, meža ugunsgrēku, pārliecīga mitruma un citu bojājumu dēļ 2017. gadā izcirstas bojātas un augtspēju zaudējušas mežaudzes 1 073 hektāru apjomā, kas ir par 7 % mazāk, salīdzinot ar 2016. gadu (1 159 ha). Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2017. gadā būtiskākais meža platību bojājumu cēlonis bija vējgāzes, snieglauzes un pārliecīgs mitrums. Kaitēkļi, slimības, dzīvnieki un ugunsgrēki 2017. gadā mežaudzēm nodarīja mazāku kaitējumu.

BOJĀTĀS UN AUGTSPĒJU ZAUDĒJUŠĀS MEŽAUDZES 2017. GADĀ²

	Kopā valstī		Kopā valsts mežā		Kopā pārējā mežā	
	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha	bojājumu rezultātā izcirstais apjoms, tūkst. m ³	bojā aizgājušās audzes, ha
Meža bojājumi kopā	272,9	1 072,9	108,2	492,1	164,7	580,8
Dzīvnieku bojājumi	14,4	51,7	1,6	10,6	12,8	41,1
Kaitēkļu bojājumi	15,9	61,2	6,8	43,4	9,1	17,9
skuju un lapu kaitēkļu bojājumi	0,7	0,0	0,2	0,0	0,5	0,0
stumburu kaitēkļu bojājumi	15,2	61,2	6,6	43,4	8,6	17,9
jaunaudzju kaitēkļu bojājumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Slimību bojājumi	14,3	62,5	4,3	17,0	10,0	45,5
Vējgāžu, snieglaužu bojājumi	195,3	603,3	81,6	292,4	113,7	310,8
Meža ugunsgrēku bojājumi	4,1	18,6	2,6	11,8	1,5	6,8
Pārliecīga mitruma bojājumi	16,2	222,2	6,2	86,8	10,0	135,3
Citi bojājumi	12,7	53,4	5,1	30,1	7,6	23,4

Meža ieaudzēšanas mērķi ir racionāli izmantot zemi, samazināt vides piesārņojumu, dažādot lauku ainavu u.c. Lauksaimniecībā neizmantotās zemēs 2017. gadā ieaudzētas 4 029 ha mežaudzes jeb par 1 % vairāk nekā 2016. gadā.

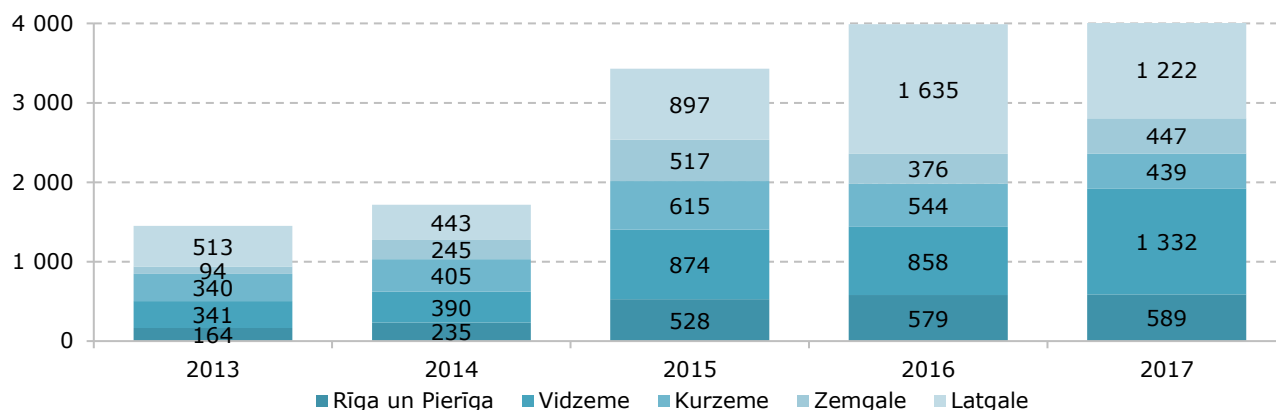
¹ No 2008. gada elektroliniju īssavienojumu cēlonis tiek iekļauts sadaļā "Cits", līdz 2007. gadam - "Ar cilvēka saimniecisko darbību saistītie".

² Valsts meža dienesta dati.

Ieaudzētās platības 2017. gadā veidoja tādas galvenās koku sugas kā bērzs (36 %), egļe (35 %), priede (10 %), baltalksnis (11 %) un pārējās koku sugas (apse, melnalksnis, ozols u.c. – 7 %).

IEAUDZĒTĀS MEŽA PLATĪBAS (IESKAITOT PLANTĀCIJU MEŽU) STATISTISKAJOS REĢIONOS¹

(ha)

Latvijas teritorijas meža zemēs ir izveidoti 2 307 mikroliegumi 41,7 tūkst. ha platībā. Pēc mikroliegumu skaita un platības lielākais mikroliegumu skaits ir izveidots medņiem, melnajiem stārķiem un mazajiem ērgļiem, kopā veidojot 74 % no kopējās mikroliegumu platības, kā arī 41 % no mikroliegumu skaita. Pēc platības 91 % mikroliegumu atrodas valsts mežā, 9 % – pārējā mežā.

DABAS AIZSARDZĪBAS MEŽU PLATĪBAS 2017. GADA 31. DECEMBRĪ¹

(tūkst. ha)

	Platība, pavisam	tai skaitā:	
		valsts mežos	pārējos mežos
Dabas rezervātu mežs	8,9	8,8	0,1
Nacionālo parku mežs	102,1	50,6	51,5
Dabas liegumu mežs	107,1	84,8	22,3
Dabas parku mežs	63,4	31,1	32,3
Aizsargājamo ainavu apvidu mežs	84,5	36,3	48,2
Dabas pieminekļu mežs	3,1	1,8	1,3
Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu mežs (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu mežs, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ierobežotas saimnieciskās darbības joslu mežs, aizsargjoslu mežs ap pilsētām)	104,0	68,7	35,3
Mikroliegumu mežs	41,4	37,5	3,9
Īpaši aizsargājami meža iecirkņi un bioloģiski vērtīgi meži	12,7	11,0	1,7

Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama ne tikai, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc medībām, bet arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Uzskaitē nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā dzīvnieku skaita ikgadējs vērtējums pēc stāvokļa uz 1. aprīli.

MEDĪJAMO DZĪVNIĒKU SKAITS UN IEGUVE UZ 1. APRĪLI¹

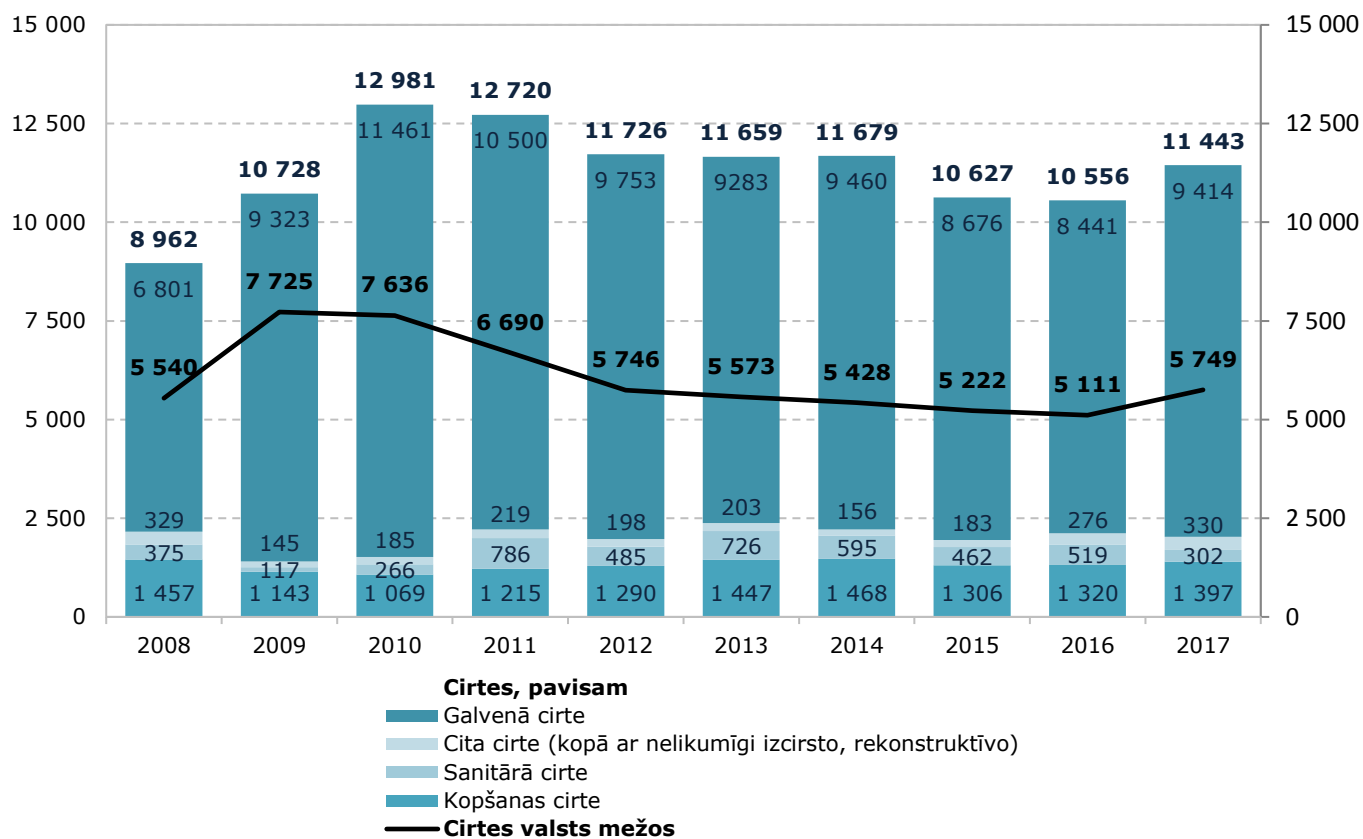
Medijamo dzīvnieku suga	Medijamo dzīvnieku skaits, tūkst.		Nomedīti medību sezonā	
	2017	2018	2016/2017	2017/2018
Pārnadži				
alnis	23,0	23,0	6 416	7 052
staltbriedis	57,0	59,0	13 736	15 330
stirna	158,0	173,0	17 319	22 135
mežacūka	23,0	20,0	34 084	22 549
Kažokādu zvēri				
zaķis	33,1	37,1	1 231	1 128
cauna	26,3	29,5	2 017	2 115
lapsa	27,7	28,7	7 574	7 253
bebrs	58,4	60,9	23 089	22 349
vilks	1,1	1,4	279	280
lūsis	1,5	1,6	125	140
jenotsuns	26,3	28,7	5 889	4 916
Amerikas ūdele	21,6	22,6	451	505
āpsis	13,5	15,1	777	696
ondatra	5,0	4,9	131	132

¹ Valsts meža dienesta dati.

Ik gadu galvenajā cirtē iegūst izaugušās koksnes ražu, savukārt kopšanas un sanitārajās cirtēs cērt kokus paliekošās mežaudzes stāvokļa uzlabošanai. Koku ciršanas apjomu dinamiku ietekmē daudzi faktori – valsts attīstība, vispārējā ekonomiskā situācija, kokmateriālu cenas tirgū, likumdošana utt.

IZCIRSTĀS KRĀJAS SADALĪJUMĀ PA CIRŠU VEIDIEM¹

(tūkst. m³)

2017. gadā Latvijā kopumā nocirta 11,4 miljonus kubikmetru koksnes – no tiem gan valsts mežos, gan privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos iegūti katrā 5,7 miljoni koksnes. 2017. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu izcirstās koksnes apjoms palielinājies par 8 %. Valsts mežā izcirstais koksnes apjoms ir palielinājies par 638 tūkst. kubikmetru koksnes, bet pārējā mežā palielinājies par 249 tūkst. kubikmetru koksnes.

IZCIRSTĀS PLATĪBAS UN KRĀJAS PA CIRŠU VEIDIEM 2017. GADĀ¹

Cirtes veids	Pavisam		tai skaitā:			
	platība, ha	krāja, tūkst. m ³	valsts mežā		pārējā mežā	
			platība, ha	krāja, tūkst. m ³	platība, ha	krāja, tūkst. m ³
Cirtes, pavisam	94 238,5	11 443,4	40 927,9	5 748,9	53 310,6	5 694,5
Galvenā cirte	42 709,0	9 414,4	14 874,6	4 397,7	27 834,4	5 034,7
Kopšanas cirte	31 897,7	1 397,2	16 416,6	958,3	15 481,1	438,9
Rekonstruktīvā cirte	85,2	20,4	43,4	12,5	41,8	7,9
Sanitārā cirte (kopā ar vējgāžu cirti)	13 670,5	301,5	6 503,8	119,0	7 166,7	182,5
Vienlaidus un izlases citas cirtes	5 443,5	262,9	2 909,4	259,7	2 534,1	3,2
Ainavu cirte	49,8	0,4	10,3	0,1	39,5	0,3
Atmežošanas cirte	338,7	43,1	150,8	19,4	187,9	23,7
Nelikumīgā cirte	43,8	3,4	18,8	0,1	25,0	3,3

2017. gadā konstatēti 312 meža apsaimniekošanas un izmantošanas regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu gadījumi, par ko sagatavoti administratīvā pārkāpuma protokoli. Vairāk likumpārkāpumu bija medību noteikumu pārkāpšanā, augošu koku patvaļīgas ciršanas vai bojāšanas un meža atjaunošanas prasību pārkāpšanā.

¹ Valsts meža dienesta dati.

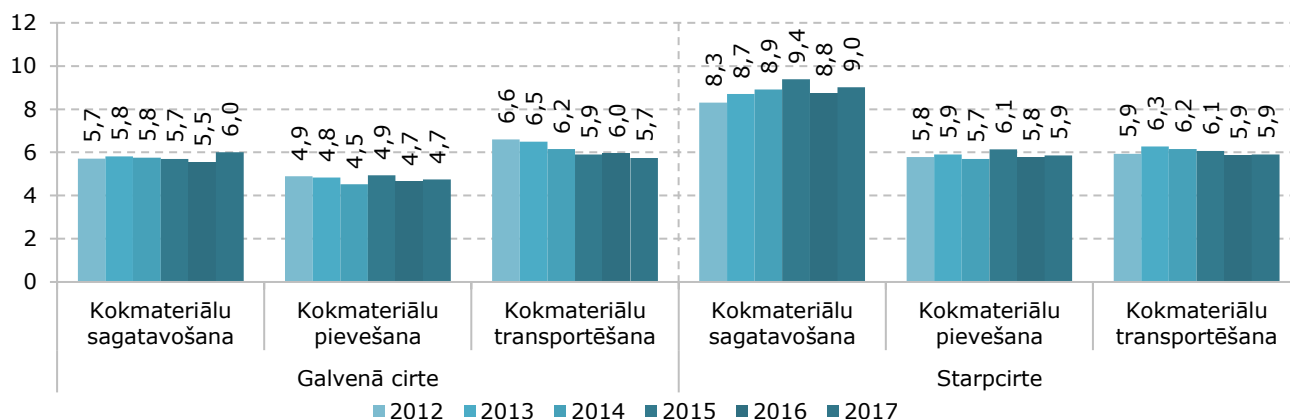
LIKUMPĀRKĀPUMI MEŽA IZMANTOŠANAS UN APSAIMNIEKOŠANAS, MEDĪBU UN MEŽA UGUNSAPSARDZĪBAS JOMĀ 2017. GADĀ¹

Pārkāpumu veids	Sagatavoti protokoli, gadījumi	Spēkā stājušies lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu, lietu skaits	Spēkā stājušies lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu, eiro
Meža apsaimniekošanas informācijas sniegšanas prasību pārkāpšana	3	3	110
Zemes lietojuma robežzīmju iznīcināšana mežos	-	-	-
Meža iznīcināšana vai bojāšana	3	2	180
Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslā un tauvas joslā noteikto prasību un aprobežojumu pārkāpšana	4	4	160
Darbības veikšana meža zemēs bez apliecinājuma	4	2	80
Vides piesārņošana vai piegružošana	-	-	-
Meža neatļauta atmežošana	15	10	8 400
Augošu koku patvaļīga ciršana vai bojāšana	60	56	6 490
Dabas aizsardzības prasību pārkāpšana meža apsaimniekošanā un izmantošanā	22	17	2 000
Meža atjaunošanas prasību pārkāpšana	58	28	2 745
Atjaunotās mežaudzes kopšanas prasību pārkāpšana	38	17	420
Ugunsdrošības prasību pārkāpšana mežā	1	1	420
Medību noteikumu pārkāpšana	79	61	2 115
Nelikumīgas medības	25	21	1 340
Valstī kopā	312	222	24 460

Mežizstrādes izmaksas ietver kokmateriālu sagatavošanu, pievešanu līdz ceļam un transportēšanu līdz iepirkšanas punktam galvenajā cirtē un starpcirtē. Galvenajā cirtē meža gabals tiek izcirsts pilnībā, bet starpcirtē (kopšanas, rekonstruktīvā, sanitārā) cirte tiek veikta daļēji.

MEŽIZSTRĀDES VIDĒJĀS IZMAKSAS

(eiro/m³ bez PVN)

Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunotot maksliģi (sējot vai stādot) vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām. 2017. gadā meža atjaunošanas apjomi (40 399 ha), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājušies par 5 %. Māksliģi atjaunoti 32 % (12 975 ha) meža, bet dabiski – 68 % (27 424 ha). 2017. gadā ar skuju kokiem atjaunoti 13 594 ha jeb 34 % no atjaunotās kopplatības, bet ar lapu kokiem 26 805 ha jeb 66 % no atjaunotās kopplatības.

MEŽA ATJAUNOŠANA¹

(ha)

Meža atjaunošana	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Valstī kopā	35 230	40 266	37 986	41 653	38 636	40 399
tai skaitā māksliģiģ atjaunošana	13 290	13 444	12 872	13 697	12 598	12 975
Valsts mežs	16 797	20 338	18 927	16 349	16 052	15 357
tai skaitā māksliģiģ atjaunošana	11 242	10 563	9 152	8 222	8 192	7 824
Citi meži	18 432	19 928	19 059	25 304	22 584	25 042
tai skaitā māksliģiģ atjaunošana	2 048	2 881	3 720	5 475	4 406	5 151

Meža atjaunošanas un kopšanas izmaksas tiek izmantotas, lai izvērtētu meža stādīšanai sagatavotās, māksliģiģ atjaunotās meža platības, augsnes sagatavošanas, stādu, stādīšanas izmaksas un lai noteiktu meža agrotehniskās kopšanas, jaunaudžu sastāva kopšanas platības un to kopšanas izmaksas.

¹ Valsts meža dienesta dati.

Meža atjaunošanas izmaksas sastāv no augsnes sagatavošanas izmaksām, stādu izmaksām un stādīšanas izmaksām. Augsnes sagatavošanas, stādu un stādīšanas kopējās izmaksas 2017. gadā vislielākās bija meža zemes pirmās kvalitātes grupas mežos (566,74 eiro/ha bez PVN), bet viszemākās – otrās kvalitātes grupas mežos (437,79 eiro/ha bez PVN). Kopšanas izmaksās ietilpst meža agrotehniskās un jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas. Vislielākās meža kopšanas vidējās izmaksas 2017. gadā bija meža zemes pirmās kvalitātes grupas mežos (287,91 eiro/ha bez PVN).

MEŽA ATJAUNOŠANAS UN KOPŠANAS IZMAKSAS 2017. GADĀ

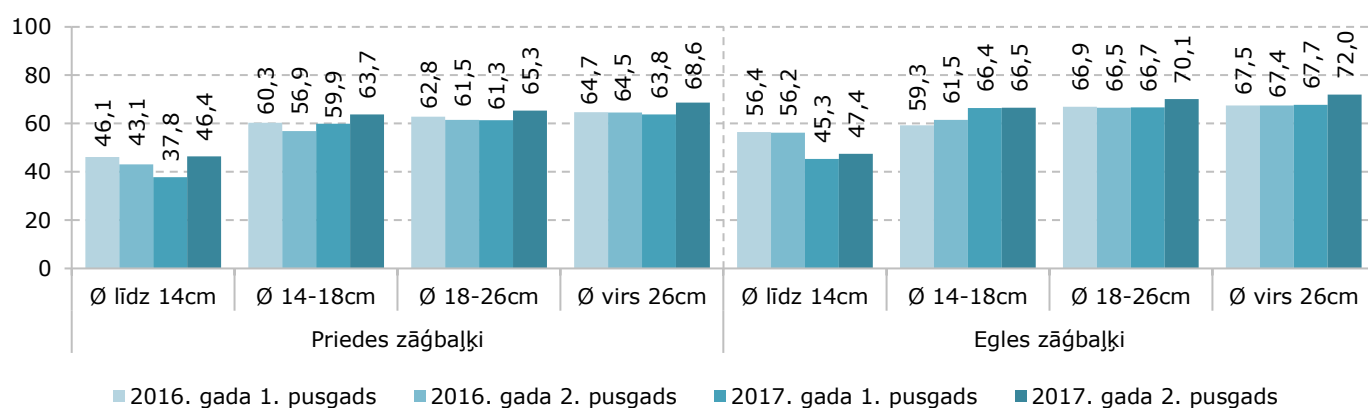
(eiro/ha bez PVN)

	Meža zemes 1. kvalitātes grupa	Meža zemes 2. kvalitātes grupa	Meža zemes 3. kvalitātes grupa	Meža zemes 4. kvalitātes grupa
Augsnes sagatavošanas izmaksas	149,56	133,73	124,49	133,08
Stādu izmaksas	322,72	233,60	321,56	328,23
Stādīšanas izmaksas	94,46	70,46	80,18	82,12
Agrotehniskās kopšanas izmaksas	133,12	112,65	113,45	103,35
Jaunaudžu sastāva kopšanas izmaksas	154,79	134,05	134,88	124,05

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotā informācija liecina, ka 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, apaļo kokmateriālu vidējās iepirkuma cenas Latvijā palielinājās. Egles zāģbaļķiem ar diametru 14–18 cm vidējā iepirkuma cena bija nemainīga. Vidējās iepirkuma cenas nedaudz samazinājās bērza zāģbaļķiem ar diametru virs 24 cm, melnalkšņa zāģbaļķiem ar diametru 18–24 cm un B kategorijas bērza finierklučiem.

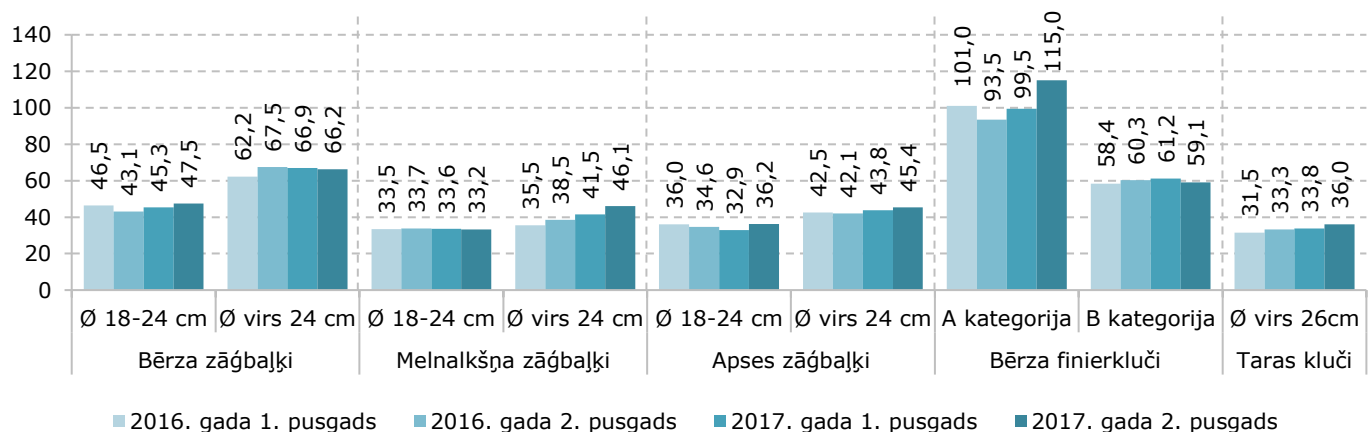
SKUJU KOKU ZĀĢBAĻĶU VIDĒJĀ IEPIRKUMA CENA

(eiro/m³ bez PVN)

LAPU KOKU ZĀĢBAĻĶU, FINIERKLUČU UN TARAS KLUČU VIDĒJĀS IEPIRKUMA CENAS

(eiro/m³ bez PVN)

Publikācija sagatavota, izmantojot mežu īpašnieku, apsaimniekotāju, mežsaimniecisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtos statistikas pārskatus, kā arī Valsts meža dienesta un Zemkopības ministrijas datus.